

Izbaja vsaki četrtek
ob 3. uri popoldne.
Rokopisi se ne vra-
čajo. Nefrankovana
pisma se ne spre-
jemajo.

Cena listu znaša
za celo leto 4 krome,
za pol leta 2 krome.
Za manj premožne
za celo leto 3 krome,
za pol leta K 1:50.
Za Nemčijo je cena
listu 5 K., za druge
dežele izven Avstrije
5 krom.

Rokopise sprejema
„Narodna Tiskarna“
v Gorici, ulica Veterini 9.

Naročnino in naznani sprajem a upravnitvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekaliju nasproti mestnem vrta, pri Vlado Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasni in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XVIII. letnik.

V Gorici, 7. septembra 1910.

36. številka.

Kaj bo z ljudsko šolo?

Kakor beremo v „Soči“ z dne 3. m., je način, ki ga je cerkev vpeljala in poljubavanje relikvij, po mnenju g. nadučitelja Bajta v Solkanu, šolskim otrokom baje nevaren, ker da pospešuje razširjanje tuberkuloze. Tudi spovednice po mnenju „Soče“ baje v tem oziru celo nevarne, ker se nanje naslanjajo tudi bolejni ljudje. G. nadučitelj Bajt se uganja tudi že v sv. obhajilo, češ, da koduje šolskim otrokom, ako se spremlje pogostoma na pr. vsako drugo edeljo. „Soča“ se sklicuje v obrambo liberalnega učiteljstva celo na higijenične predpise, po katerih naj bi se zmanjšalo razširjevanje tuberkuloznih kajpada tudi klerikalnih bakcilog.

Prav tako, kakor delajo sedaj „Soča“, nadučitelj Bajt in drugi, so delali in delajo še dandanes brezverski učitelji in liberalci na Francoskem in drugod. Vsapeh pa se na Francoskem vedno slabša. Tuberkuloza se strašno množi in število prebivalstva rapidno pada. Tudi drugod, kjer je zavladal liberalizem med ljudstvom, se to očitno pokazuje. Statistika v Nemčiji dokazuje, da se zdravo, krepko ljudstvo na Nemšem najbolj množi v krajinah, kjer je sv. katoliška vera cvetoča, dočim pada v drugih krajinah, kjer tega ni. Na to stran ta tedaj lahko „Soča“ in Bajt povsem nima. Tuberkuloza ima svoj glavni vir v tvornicah, v nočnem delu, na leviščih, v nemoralnostih počevanju itd. S tem pa nočemo viti, da bi snažnost v cerkvi ne bila potrebna. Tudi v cerkvi je potrebna, za kar se tudi vsestranski skrbi. Hoteli smo in navesti vire bakcilog. Francoski nad je obsojen na smrt, ako se

spet ne vrne k sv. križu. Tako govorita statistika. Isto bi veljalo tudi za slovensko ljudstvo, ako bi se posrečilo liberalcem odtujiti je sv. katoliški veri, ki je za vsak narod tudi v časnom oziru neprecenljiv zaklad. Če hoče učiteljstvo delovati res v korist svojemu ljudstvu, se mora tudi samo spet vrniti k sv. križu. Pojavi, kakršne smo doživeli v zadnjem času na Goriškem, so zelo žalostni in pričajo tudi o veliki omejenosti doličnih gospodov učiteljev. To svojo omejenost hočejo skrivati pod frazo svobodomislenosti, kakor se navadno topi in omejeni ljudje skrivajo radi za takimi visokodonečimi frazami.

Vse somišljenike prosimo, naj bodo na take pojave pazljivi. O tem treba obvestiti pristojne činitelje. Treba je natanko navesti suha dejstva in priča, da bo mogoče našim poslancem kolikor mogoče vspešno postopati. Naše postopanje mora biti vselej korektno, ker nam je le za dobro stvar in ne za drugo in ne maramo storiti nobenemu krivice ali škode, ampak hočemo le izboljšati razmere. Na ta način prestrižemo lahko marsikatereniu liberalnemu petelinu peruti. Posebno skrb pa moramo obračati na volitve, predvsem na občinske volitve, ker od teh je odvisna na Goriškem sestava krajnega in okrajnega šolskega sveta. Zastopnike v krajin Šolski svet voli starašinstvo, v okrajni pa volijo župani in podžupani celega okraja. Tu torej začnimo! Po toči zvoniti, ne pomaga nič! Le po ti poti spravimo šolo in učiteljstvo spet na pravo pot.

Zborovanje katoliškega delavstva v Nemčiji.

Našemu delavstvu v poduk.

Od 21. avgusta dalje se je vršil v Augsburgu 57. nemški katoliški shod. Na teh shodih ima vsako leto tudi nemško katoliško delavstvo svoje zborovanje. O tem hočemo tu povedati par zanimivosti:

Letos so imela delavska društva zborovanja v štirih prostorih. Najlepše in samoposebi umevno najbolj obiskano je bilo zborovanje delavcev v slavnostni dvorani v mestnem vrta. Tu ti je bilo zbranih do 8000 delavcev. Shodu je predsedoval grof Dröste, predsednik centralnega odbora za katoliške shode na Nemškem. Prvi je govoril delavcem dež. poslanec Walterbach iz Monakovega, ki je svaril delavce pred svobodomiselnostom, ki je skušajo zanestiti tudi med delavske sloje. Pozival je zbrane delave, naj bodo zvesti krščanskim nazrom, kajti krščanstvo uči socialno pravčnost, ona pozna ljubezen do bližnjega, posebno do delavske mladine. — Drugi govornik drž. in dež. poslanec Giesberts je povdjal, da je zgodovina katoliških shodov tudi zgodovina katoliškega socialnega dela. Kajti kot rdeča nit se vleče v sklepih katoliških shodov skrb za delavstvo. Katoliški shodi so dajali navodila za delo v korist delavskih slojev. Delavstvo je na Nemškem dandanes velikega pomena v narodnem in gospodarskem oziru. Saj je sedaj v Nemčiji nad 6,000,000 obrtnih in nad 5,000,000 poljedelskih delavcev. Večina obrtnih delavcev je sicer v socialno-demokratični organizaciji, toda tudi katoličani smejo biti ponosni na svojo organizacijo. Sedaj šteje ta organizacija 2900 delavskih društv s 290.000 člani. Krščanska strokovna organizacija pa ima

tudi 280.000 članov in 5 milijonov mark lastnega premoženja. Létnih dohodkov ima 4½ milijona mark. Rayno strokovna organizacija delavstva tvori nekak protutež nasproti socialni demokraciji. Res, imajo sedaj šocialni demokratje premoč med delavstvom, a ta premoč ne sme rasti, ne sme napredovati. To pa bo mogoče, če katoliški delavci z veseljem in složno delujejo v svojih društvih.

Delavska društva so stanovska društva, ki jasno govore, da so delavci danes samostojen stan, ne pa privesek drugih stanov. Zato zahtevajo tudi za delavce enakopravnost. Naloga teh stanovskih društev je, gojiti stanovske čednosti in kreposti na temelju krščanstva, na podlagi naukov katoliške Cerkve. Katoliško delavstvo se pri svojih zahtevah vedno ozira na verska načela in po teh uravna vse svoje delovanje.

Da pa bo to delo uspešno, je treba pred vsem delavcem socialne izobrazbe, treba poučnih tečajev. Katoliška društva so to vpoštevala. Ni dovolj, da smo zadovoljni s storjenim delom; katoliško delavsko gibanje mora napredovati, treba pridobiti še na tisoče članov.

Treba dalje skupnega dela. Društva se morajo združiti. Društva, ki vsled malovažnih vzrokov niso v zvezi, škodujejo celotni organizaciji. Vsak delavec čital držveno glasilo.

Treba tudi več požrtvovanosti. Boditi tu v zgled socialna demokracija. Med katoliškimi delavci vladaj edinstvo. Proč z vsem, kar nas loči, kar slabí naše moči!

Katoliški delavec mora tudi v svojem življenju izvrševati katoliška načela, ne sme samo na zunaj kazati, da je katoličan, treba da tudi živi kot katoličan. Domača hiša je kraj, kjer najde katoliški delavec svoje veselje, svojo srečo. Ljubezen do žene in otrok je nagib, da skrbi za zboljšanje svojega po-

mojega prijateljstva, občutiti boste morali moje sovraščvo!"

„Gospod“, mu odvrne sivi papež, „vaše grožnje polagam pred prestol Onega, ki bo znal braniti mojo stvar, ki je obenem Njegova stvar; Še živi stari Bog!“

„Še živi stari Bog?“ odvrne Napoleon, „kaj pričakujete od Njega?“

„Da pride na pomoč cerkvi ter da jo bode branili do konca vekov, kakor je obljubil!“ je bil odgovor.

V vedno večji jezi pa odvrne Napoleon na to: „To so veličanstvene obljube. Bomo videli. Jaz nisem zadovoljen ni s papežem ni s cerkvijo tega starega Boga. Mogoče da ustanovim s pomočjo moje velike moči drugo in sicer državno vero, kateri ne bode načeloval Jezus Kristus, marveč cesar sam.“

„Gospod, vi precenjujete svojo moč!“ je bil mirni odgovor na take besede.

„Jaz zamorem v Evropi vse,“ je zakričal ljudi zmagovalc tolkih narodov, „a ne morem zlomit starčka, ki

se imenuje namestnik starega Boga. Naj toraj neupognjen umre v mojem jetništvu.“

„Premislite dobro,“ reče na to vzvišeni jetnik, „da so propadli vsi pregalci, a da cerkev Še vedno stoji. Vi me držite tu v suženjstvu, a jaz živim z bog vseh mojih boli in muk. Jaz živim, da Še doživim, kako vas doseže roka starega Boga. Kadar bo vaša mera polna, vas bo doseglja sodba pregalcev.“

Še nikdar ni Napoleon kaj takega slišal. Papež se je nato utrujen spustil v svoj naslonjač. Med tem je pa osvojitelj skoro cele Evrope zapustil sobo z besedami: „Stari Bog uničuje samo norce; proti cesarju ne zamore ničesar. Ali vi, gospod papež, bodete občutili mojo jezo!“

Ko je bil potem Napoleon izgnan in je moral na otoku Helena premisljavati svojo usodo, se je spomnil one scene v Fontainebleau. Proti gospodu grofu Josipu Rethelu, ki je bil ž njim na otoku Sveti Helene in ki je prisostoval gore navedeni sceni, pa je izrekel

znamenite besede: „V resnici, stari Bog Še živi, da uniči one, ki preganjajo Njegove namestnike na zemlji. Če bi mi le bilo mogoče reči vsakemu, ki ima kakovost oblast na svetu: Spoštujte namestnika Jezusa Kristusa! Ne udrihajte po papežu, ne ponizujte ga! Ako pa to storite, vas bo zadelo maščevanje roke Boga, ki sam ščiti prestol sv. Petra!“

* * *

Grof Josip Rethel je dosegel visoko starost. Ko se je cesar Napoleon III. (nečak Napoleona I.) 1. 1864 obvezal, da odzove svoje čete, ki so stražile papeža, od Rima, pohitel je k cesarju ter ga rotil, naj tega ne stori in s tem prepreči, da bi prišel papež Pij IX. v roke svojih sovražnikov. Opozoril je Napoleona III. na sceno v Fontainebleau-u ter na znamenite besede njegovega strica na otoku sv. Helena.

Toda cesar ga je odvrnil, rekoč: „To je sicer nekako čudno, ali bil jele

ložaj, da si z delom kolikor mogoče več prisluži. Koliko odgovornost ima katoliški delavec glede vzgoje svih otrok! Pereče je dandanes vprašanje glede vzgoje in skrbi za mladino in s strahom se gleda v bodočnost, kak zarod nam vzraste. Očetje, v vaših rokah je bodočnost! Vzgojite sinove v dobre katoliške može, hčere pa za dobre, skrbne in poštene gospodinje.

Da pa bo delavski stan povsod uvaževan, treba skrbeti za potrebo spremnost in pa da natanko izvršuje svojo naloge in dolžnosti. Delavcu treba značajnosti in zvestobe; treba, da spoštuje posvetno oblast in zakone, treba tudi, da se zaveda pomena delavskega stanu in pa kulturnega dela, ki ga izvršuje v človeški družbi.

Kobilice in Gabrščekova „Soča“.

(Dalje.)

Mi se nočemo na dalje spuščati v posameznosti, ki se navajajo v nam došlih dopisih, in le še omenjam, kar se splošno povdarja, da se „Sočino“ neprenehanu hujskanje in ruvanje proti „klerikalcem“, proti poslancem S. L. S. samo ob sebi osoja, in da so napravila ona vše znana lažniva očitanja in predbacivanja v „Sočinih“ člankih pri ljudstvu ravno nasproten učinek, kakor si ga je „Soča“, posebno pri Kraševcih, domišljevala.

Sliši se iz ljudstva glas, kako naj bi prišlo med nami do vspešnega dela, ako skuša Gabrščekova „Soča“ vše v kali zatreći vsako pametno misel in preprečiti tudi najboljše namene le za to, ker so se porodili v drugi stranki?! V složnem, nesebičnem, medsebojnem sodelovanju je spas v sedanjih težkih časih, ko nas ne le obdajata močna sovražnika od vseh strani, marveč ko sta vše vdrla v naš šotor in nas hočeta pokončati. Ta zavest mora zavladati v vseh slovenskih srčih in mora biti vir vsega življenja!

Kar je za narod koristnega, treba podpirati, bodi to plod ene ali druge stranke! Ako se vše noče hvaliti, kar je hvale vrednega, naj se o njem vsaj molči, nikakor pa ne gre, da bi se je grajalo, in s tem naše poštene ljudstvo demoraliziralo. — Tudi nasprotstvo med strankama imajo svoje nepreskočljive meje in bistrenje pojmov, da ne rečemo boj, naj se vrši v mejah dostojniosti! Uči se g. Gabršček iz tega našega članka, kako se stvarno popravljajo najpodlejše laži in najgrša očitanja, katere je Tvoja „Soča“ v člankih „Kobilice in klerikalci“ napisala in kako se z fino ironijo plačujejo njena za-

slučaj, ki je dal papeževim besedam nekoliko verjetnosti.“

Graf Rethel je opomnil, da je vsaka pretveza brez koristi, ter končal z besedami: „Ako francoska dopusti, da se usušnji papež Pij IX., da se pred samovolji njegovih sovražnikov in da pride v jetništvo, potem bodo prišli drugi narodi, ki bodo opustošili francosko in Vaše Veličanstvo bodo delilo usodo svojega strica.“

Napoleon III. pa je na to odgovoril samo to: „Dovolj, zahvaljujem se za vaše opomine.“

Šest let pozneje in sicer 2. septembra leta 1870 pa je Napoleon III. po mnogih zgubljenih bitkah v Bellevue pri Sedanu moral predati pruskemu kralju svoj meč, to je: odložiti je moral vladanje. Pri tem pa je izrekel tudi on znamenite besede: „Opominim mojega strica se izpolnjujejo: Ne napadajte papeža, ne ponizujte ga, sicer vas bodo ponizovala roka Onega, ki ščiti Petrov prestol. Moj padec je nov dokaz za to resnico!“

smebovanja — ne da bi se pri tem niti omenjalo, še manj pa psovalo proti-stranko z najgršimi psovki, kakor jih je „Soča“ rabila.

Misli si — seveda samo za en hip, če ne bi padel v omedlevico — da bi bila Tvoja „Soča“ — klerikalna; da bi bila „Gorica“ kot glasilo nasprotne stranke napisala članke „Kobilice in klerikalci“ in da bi „Soča“ sedaj na te članke odgovarjala. Kaj ne, to bi bilo kar mrgelelo od onih čednih psovki iz Tvojega repertoirja, češ, ako vše po navadi psujem, zakaj bi pa sedaj ne, ko na „lumparije“ odgovarjam.

In saj vendar se s psovanjem — ne glede na to, da je le znak surovosti — nič ne doseže, kvečemu se izvabi zasmehovanje od strani drugih narodnosti, češ, so pač le Slovenci, ki utegnejo tako pisati!

Da se z v jedru stvarno in mirno pisavo več doseže nego drugače, je najboljši dokaz nepričakovani uspeh, kogega so imeli sedanji naši članki. —

Ljudje — posebno pa Kraševci — so se tako razgreli proti pisavi „Soče“, da zahtevajo, naj bi se Slovenci na Goriškem vendar enkrat otresli Gabrščkove diktature in strahovlade, ki nima drugega uspeha, nego daneti na škodo napredka v narodnem, kulturnem, socijalnem in gospodarskem oziru ne-slogomedobstoječima strankama. Priporočujejo nam, naj delamo na to, da ne bode iz večinoma pretiranih nazorov ene same osebe trpel napredok vseh Slovencev na Goriškem.

Tozadovno se navaja, kako se vedno zrcali v „Soči“ znana Gabrščkova osebna nasprotnost proti „Šolku“, proti „Gregorčičevemu“ in „Malemu Domu“, proti ustanovitvi zasebne gimnazije. In vendar se ne da utajiti, kar tudi priznavajo faktično vsi zavedni Slovenci, absolutno in veliko korist teh zavodov za obstanek in za bodočnost Slovenčev na Goriškem!

Navaja se vedno osebno napadanje slovenskih deželnih odbornikov, dasi se popolnoma zaveda svojih težkih dolžnosti in se tudi vestno trudita, da bi, kolikor je le mogoče, pomagala slovenskemu delu dežele. Takšni neprenehani neopravičeni napadi iz gole osebne mržnje nimajo po sodbi razumnih ljudi nikakega smisla, so osoje vredni in niso gotovo primerno sredstvo, ki bi moglo kaj pomagati. — Pri akciji proti kobilicam smo videli in slišali, kako se je deželni odbornik Stepančič do skrajnosti trudil, da bi akcija vspela na korist Kraševcev, a kljub vsemu temu je Gabrščkova „Soča“ omalovaževala njegovo delo, ga je hotela le smešiti, češ da je imel „ganljive“ in „mile“ govore (menda si bo gospod Gabršček zapomnil tozadovne zafrkacije dokler bo živ! Opom. stavca) in je ni bilo niti sram celo truditi, da je imel skupaj z drugimi poslanci le Kraševce za norca!

Navaja se dalje brutalno mesece in mesece trajajoči gonjo Gabrščkove „Soče“ proti bivši „Krojaški zadrugi“ in proti „Centralni posojilnici“, koji je hotel Gabršček na škodo mnogih revnih slovenskih udeležencev brez vsega usmiljenja iz same škodoželnosti in maščevalnosti uničiti in žalostno usodo „Mizarske zadruge“ v Solkanu, kjer je baje tudi igrala Gabrščekova samoglavnost svojo narodno ulogo.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Delegacije.

Kakor se zatrjuje, se delegacije sestanejo že začetkom meseca oktobra.

Cesar

se je danes ob 1:30 min. odpeljal iz Ischla na Dunaj, kamor dospe ob 6:40 min.

Sklicanje deželnih zborov.

Sklicanje deželnih zborov stoji že pred vratmi; posamezne deželne vlade so že stavile svoje nasvete in predloge, ki jih bo ministerski predsednik proučil in cesarju v potrjenje predložil. Večina deželnih zborov bo začela svoje delovanje tretji teden meseca septembra. Zgornje-austrijski deželni zbor je že klican na dan 26. septembra.

Pogajanja za delozmožnost češkega deželnega zbora.

Pogajanja zadelozmožnost češkega deželnega zbora so se včeraj nadaljevale. Nemci nekoliko popuščajo, pa tudi na češki strani bo boljše razpoloženje. Dežarno stanje deželnih blagajn je tako, da bodo 1. oktobra blagajne popolnoma prazne in da bo moral priti na pomoč privatni denar, ako ne bo obnovljena deželne naklade na pivo.

Nemški vojaški krogi in sestanek Di San Giuliana z baronom Aehrenthalom.

Lepe fraze, ki so se nahajale v oficijoznem komunikatu o vspehu sestanka italijanskega ministra za zunanje zadeve z našim ministrom za zunanje zadeve v Solnogradu, niso prav nič vplivale na visoke nemške vojaške kroge, ki so slej, kakor so bili prej, že vedno mnenja, da ni daleč čas, ko se Italija iztrga iz trozvezje, kakor hitro ji bo to kazalo; kajti tako piše nek nemški častnik: „Velika večina Italijanov je odločno nasprotna trozvezi. Zaraditega pa ne smejo vojaški krogi Italiji prav nič zaupati, marveč bili morajo vedno na to pripravljeni, da obrne Italija sedanjam zaveznikom hrbet ter se oklene drugim zaveznikov, najprej seveda Francozov.“

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“.

Dr. Josip Ličan, prof. bog 20 K V. obrok; za preplačo srečk 30 vin.; Edvard Štrekelj, vikar 2 K; Josip Bizjak, pos. Sv. Peter pri Gorici 1 K; Štefan Valentinič Prapetno 40 vin.; Anton Koren, želez. čuvaj Grahovo 40 vin.; Tomaz Kodelja, Deskle 1 K; Anton Debeljak Anhovo 40 vin.; Rozalija Gregorič, Prvačina 20 vin.; Lenardič Friederik, vikar 1 K; P. n. gg. K. G. 50 v.; M. M. 50 vin.; Marija Kermavner, odbornica „Skainice“, nabrala 11 K.

Bog poplačaj stotvor! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladado Njega Veličanstva cesarja Franca Jožeta I!

Za „Alojzijevišče“:

5 kron nabralo občinsko starešinstvo na Vel. Dolu ob priliki cesarjevega rojstva; preč. gosp. Don Matej Skabić, župni upravitelj, Rakalj — Istra potom tiskarne Laginja i dr. v Pulju 4 K 40 v; preč. g. Ivan Frankič, kurat, Štak 10 K; preč. g. Ivan Kunšič, kurat Srpenica 5 kron; p. n. g. Ferdinand Resen, trgovec, Gorica 5 K; preč. g. Karol Čigon, vikar, Vojščica (XI. kraj) 26 K.

Vsem dobrotnikom prisrčna hvala in Bog plati!

Domačje in razne vesti.

Kot priloga razpošljamo poštno položnice vsem, ki niso poravnali naročnine. — Na vsaki položnici je zabilježena dolžna svota. Prosimo cenjene naročnike, naj nam naročnino po položnici takoj pošlijo in naj pridno širijo naš list. Vsak naročnik naj nam pridobi še enega novega naročnika! Uredništvo si bo prizadevalo, da bo list čedalje bolj zanimiv in da bo vsej

naši politično-socialni organizaciji zadoščal, Zagovarjal bo nevstršno kmečke, kolonske in delavske koristi in se potegoval za zmago krščanskih načel. Cena listu od zdaj do novega leta je za premožne 1 K 35 v. za manj premožne 1 K.

Uredništvo in upravništvo „Pr. Lista“.

ŠLUV. GIMNAZIJA V GORICI. — Na različna vprašanja gledé otvoritev slov. gimnazije naznanjam, da kuratorij nadaljuje svoje polzvedbe in da pridakuje konečne odločitve od dne do dne. Tolklo je gotovo, da pred 15. sept. ne bo vpisovanja. Natančnejše prihodnjijč.

Učiteljske spremembe. — Provizorični učitelj na tuk. učiteljišču Fran Verbič je imenovan za pravega učitelja na I. gimnaziji v Ljubljani; suplent dr. Karl Capuder pride kot gimnaziski profesor v Kranj; gimn. suplent Josip Peschek pride na tuk. drž. gimnazijo kot provizorični učitelj.

Smrtna kosa. — V nedeljo zjutraj je umrla v Ljubljani gospa Terezija Povše, soprga drž. in dež. poslanca g. Frana Povšeta. Zadela jo je srčna kap. Pokojnica je bila rodom Goričanka iz rodbine Mihelič. Velecenjenim preostalim naše sožalje, pokojnici pa svetila večna luč!

Železniška zveza od Štanjela-Kobdil čez Štorje do Divače. — C. kr. ministerstvo avstrijskih železnic je obvestilo deželni odbor meseca junija t. l. da je ukazalo napraviti splošen načrt za železniško zvezo od Štanjela-Kobdil, čez Štorje na Divačo. Izdelek gorenjega načrta je bil poverjen inženirju g. Maksu Pichu v Pragi z naročilom, naj takoj prične s potrebnimi deli za trasiranje proge.

Deželni odbor je obvestil o tem prizadete občine s povabilom, naj skrbijo, da bo inženir nemoten izvršil poverjeno mu naloži.

Danes je splošen načrt te železniške proge končan in nadeljati se je, da se bodo precej določile komisije, ki jih pregledajo traso, in določijo postopek tem namenom, da se bodo lahko napravili podrobni načrti in se bo izpeljalo delo.

Železnica Gorica-Červinjan. — Došla je koncesija za zgradbo te železnice, ki se bodo zgradila po prvotnem načrtu dež. odbora. Stacijs bodo sledče: Gorica, Podgora Ločnik, Sv. Lovrenc pri Moši, Gradišče-Bruna, Marijan, Romans, Tapoljan, Ajel, Saclet in Červinjan. Goriska postaja bodo 300 m severno od hiš „Pri mostu“ in sicer v bližini tovarne Weis.

O. kr. glavarstvo v Gorici. — Povedalo na pritisk goriških Lahov silno cestno dirko Ljubljana-Gorica kar tudi ljudsko veselje na goriškem dirkalnišču Veledromo, katero je hotelo prirediti v nedeljo dne 11. septembra t. l. kolesarsko društvo „Gorica“.

Prosto po „Soči“. — Pri gospodarskem polomu pri liberalni „Mizarški zadruži“ v Solkanu je prizadetih mnogo slovenskih solkanskih mizarjev. A. Gabršček, voditelj liberalne stranke na Goriškem in predsednik bolne „Trgovsko-obrtnice zadruge“, ki je tudi vsled tega hudo prizadeta, je bil član falirane „Mizarške zadruge“. To bo imelo za solkanske mizarje velike slabe posledice. Še Gabrščekov deželnozborski mandat je v nevarnosti. Tako je liberalno delo med Slovenci na Goriškem!

Začetek šolskega leta. — V učnih zavodih „Šolskega in Malega Doma“ v Gorici bo vpisovanje 16. in 17. septembra (v petek in soboto) od 9. do 12. ure predpoludne in od 3. do 5. ure popoldne. V pondeljek 19. sept. ob 9. uri bo sv. maša v cerkvi sv. Ignacija; v torko 20. sept. začne pa redni pouk.

Za nedeljske učence deške obrtno-nadaljevalne šole bo vpisovanje v ne-

jo 11. sept. predp., za učence, ki ho-
jov šolo tudi med tednom, pa v sredo
sept. od 5. do 7. ure pop. — Pouk
ne za redne učence v petek 16. sept.,
nedeljske pa v nedeljo 18. sept.

Na c. kr. slovenski gimnaziji
pravljalnici v Gorici se začne šolsko
leto 1910-11 dne 19. septembra. Dečki od
večega do štirinajstega leta, ki so
pred dokončali tretji ali kateri višji raz-
ljudske šole, se 16. septembra med
10 in edenajsto uro z očetom ali na-
menitnikom zglasijo pri vodstvu na Trgu
Antona Št. 2., I. nadstr., ter prinesejo
seboj krstni list, letošnje šolsko in
pravnikovo izpričevalo in, ako niso
možni, tudi ubožni list, da se opro-
sto učnine, katere je za vsako polletje
10 kron. Prednost imajo tisti učenci,
doma na deželi, kjer stanujejo, nimajo
pone ne priložnosti naučiti se nemščine,
tudi veronauka, slovenščine, zemlje-
ja, računstva, prirodopisja in lepopi-
ne znajo zadosti za gimnazijo in
ško. Učenci c. kr. slovenske gimna-
zije pripravljalnice v Gorici se na
gimnaziji in realki vprijemajo brez
prejemne izkušnje.

Fr. Orešec, c. kr. prof. in vodja.
Izlet puljske N. D. O. v Trst! V
dne 11. septembra je 780 članov puljske Narodne
avtske Organizacije napravilo s par-
tom "Split" izlet v Trst.

Skrbljeno je bilo za to, da se niso
vigli Italijani ganiti in to je nekatere
razburilo, da so se lotili v krajih,
ter ni bilo policije, vandaličnih izgredov.

Kakih 20 nezrelih pobalinov je na-
kraj pridrvelo v kavarno "Minerva",
ja last g. Kranjca. V lokalju je bila
spa Kranjčeva, širje gosti in natakar,
kor huni so planili v kavarno, od-
pri so bili trije streli iz revolverja in
vse, kar se je dalo razbiti, so v
tem četrtni ure razbili. Nosili so v ta-
men kamne v žepih. G. a Kranjčeva je
bela jedva čas pobrati iz blagajne de-
lar in pobegniti, kajti namen napada ni
le demonstracija, marveč rop, kar
skaže zmanjkanje več buteljk, srebrnih
in drugih reči iz kavarne.

Od Minerve je odšla sodrga pred
prenjčevu prodajalno, kjer je razbil
vse. Enako se je zgodilo pred Živno-
ensko, Jadransko in Ljubljansko kre-
mo banko.

Tudi oseb so se lotili, a le če jih
bilo 20 proti enemu. Tako je zašel
dežničar Bandel iz Rihenberka med
same Italijane. Tu ga poprosi eden teh
ogaj. Bandel, nič slabega sluteč, iz-
če iz žepa škatljico cir.-met. užgalic.
Lahonček to zagleda, izvleče nož ter
dari z njim Bandela po licu. Hvala-
ogu je rana lelahka.

Neki puljski izletnik je tudi zašel
med same Italijane, ki so ga seveda
ateli in občutno poškodovali.

Tudi dva regnicola so natepli, ker so
pisilli, da sta Slovencia. Ravnotako so
padli in stepili štiri nemške uradnike,
ki so šli mimo kavarne Chiozza, kjer
so stali Mazzinijanci v varnem pred-
čjem, ki je med tem bil. Toda niso se
olgo veselili tega uspeha, kajti kmalu
potem je prišel močan oddelek polici-
gov, ki je druhal razgnal, one pa, ki
iskali zavetišča v notranosti kavarne,
a retiral.

Aretiranih je bilo 53 oseb, od teh
so oddali 8 v zapore. Med aretranci se
nije nahaja nobeden Slovenec.

Vse te čine „kulture“ opisuje
Piccolo kot junaštvo, ne vedoč v svoji
lepoti, da si bode s časom pridobil
tako pisavo naslov „Il protettore dei
barbari, vandali ed altra eguale genia.“
Drugi tržaški italijanski list pa je od-
kritosrčno ožigosal tako postopanje tr-
žaške mularije.

Naznanilo. (Popravek). Vsled
dloka c. kr. namestništva od dne 31.
avgusta 8. I. 1910/1911 prične šolsko
leto na c. kr. ženskem učiteljišču ter
ško in dekliški vadnici 19. sept. 1910.

Vpisovanje se vrši: I. Za žensko
učiteljišče 15. in 16. sept. od 9. do 12.
ure predpoldne. Gojenke I. tečaja se
imajo priglasiti 15. sept. od 9. do 12.
ure predp. pri ravnateljstvu zavoda. Dne
17. sept. pričnejo ob 8. uri ponavljali
izpit. II. Za deško in dekliško vadnico
bo vpisovanje 17. sept. od 9. do 12.
predp. Reden pouk prične 20. septembra.

V Gorici, dne 1. sept. 1910.
Ravnateljstvo c. kr. ženskega učiteljišča.

„Veliki punt“ v drugi izdaji je izšel
in se ga dobi v „Narodni Tiskarni“ za
K 1.60.

Hladnik obsojen. — V petek se je
v Ljubljani dovršila porotna obravnava
proti Hladniku in njegovi ženi zaradi
poskušenega umora s pošiljavijo za-
strupljenih kroglic. Hladnik je bil ob-
sojen na sedem mescev težke ječe, nje-
gova žena pa je bila oproščena.

**Nove bankovce po sto kron
umaknejo iz prometa?** — Iz Budim-
pešte poročajo, da umakne avstrogrska
banka nove dne 22. m. m. prometu iz-
ročene bankovce radi tega, ker se je v
madjarski tekstu urinil tiskarski ozir.
pisarski pogrešek.

Vprašanje glede mesa. — V če-
trtek dne 15. t. m. se bude podala z
Dunaja komisija v Trst, da poizkuša meso,
ki bode ta dan prišlo iz Argentinije na
parniku „Alice“.

V današnji seji bode dunajski me-
stni svet pooblastil občino, naj prosi
vlado, da dovoli uvoz argentinskega
mesa.

**Poplave na Ogrskem in Morav-
skem.** — V zadnjih dneh so imeli na
Ogrskem velike nalive, ki so jih provzročile
povodnji. Voda je podrla skupno 67 hiš.

Tudi na Moravskem je reka Marša
stopila iz struge ter napravila na polju
in hišah ogromno škodo. Promet je bil
na več mestih ustavljen.

Toča. — V nedeljo ponoči je pa-
dala v Grožnjanu v Istri huda toča, ki
je pobila še ono malo poljskih pridel-
kov, kar je od prejšnjih nevih ostalo.
Beda je velika, ljudstvo obupano.

**Avstrijski stotnik aretiran v Sr-
biji.** — Iz Belgrada se poroča, da so v
Kalpi v Srbiji aretirali avstrijskega stotnika
Rodića radi vohunstva. Pri njem da so na-
šli vojaške zemljevide Srbije in druge kom-
promitajoče listine. Govori se, da je to oni
stotnik Rodić, ki sodeluje pri listu „Danzer's
Armee-Zeitung“.

Listnica uprave: „Narodna Čital-
nica“ Sv. Lucija ob Soči: Naročnino
ste plačali 4 K dne 5. februarja 1910
za tekoče leto! Hvala!

Mestne novice.

Tomboja „Slovenskega sirotiča“
bo nepreklicno dne 18. sept ob 5. uri
pop. v prostorih „Central“ v Gorici, aka-
bo le vreme dopustilo. Tombola bo zna-
šala 100 K, činkvina pa 50 K.

Shod društva „Skalnica“ se je
obnesel v nedeljo prav dobro. Dvorana
„Slov. sirotiča“ je bila polna. Naj bi se
naših govornikov obrodilo obilo sadu!
Predsednica Ela Abram se je toplo za-
hvalila gospodoma govornikoma dr.
Pavliči in župniku Kokošarju. Želeti bi
bilo, da bi zlasti besede g. Kokošarja
imele takoj dober uspeh, da bi se namreč
društvenice z veseljem in v obilnem
številu vpisale v pevski zbor ženskega
društva. G. župnik je namreč obravnal
predmet: Lepo petje prihaja iz
dobrega srca in vzgaja dobra
srca. G. župnik nas je razveselil z ne-
katerimi lepimi pesnicami, ki jih je
društveni zbor prav lepo zapel. Hvala
vsem, ki so sodelovali!

Opozorjam vnovič slovenskesta-
riše v mestu, da vpišejo svoje otroke
izključno v slovenske šole. Naj si ne
nakopujejo sami gonjo za starla leta. Če
hočejo biti v resnici „ščavi“, na starla

leta pljuvani in zaničevani, potem pa kar
v laško šolo s slovenskimi otroci. Pa-
met torej!

Sleparsvo. 26 letna Ana Kodrič
iz goriške okolice, ki je služila pri neki tuk.
družini, je pri nekem trgovcu vzela za 47 K
blaga, reksi, da je v to poobjaščena od
svojega gospodarja, ki bode tudi plačal. Ko
je gospodar to izvedel, je stvar naznani pol-
iciji, ki je Kodrič-evo aretirala ter izročila
sodniji.

**Štrajk v „Hiljarjanskem tiskarni“
končan.** — Sinoči so črkostavci „Hil-
tisk.“ končali štrajkati. „L'Eco del Li-
torale“ bode baje jutri začel zopet
izhajati.

Iz goriške okolice.

Iz Dornberga. — Kadar je ta-
borski bogatin M. presedelal h „liberal-
cem“, se ljudje niso čisto nič čudili,
dasi je s častno besedo (?) in s „primoji-
dušanjem“ zatrjeval, da bo prej dorn-
berški župnik „liberalec“ kakor on. Pra-
vim, ljudje se niso nič čudili, ker vejo,
koliko častna beseda tega človeka velja
in vse njegovo priduševanje.

A zdaj, ko je krenil na liberalno
stran neki Franc Saksida, se ljudje
močno čudijo, ko so ga vedno šteli za
odločnega pristaša slov. ljudske stranke.

Mi sicer tega ne verujemo, ako je
pa res, tedaj so ga liberalci presleplili
s tem, da so mu oblubili napraviti na
Saksidu železniško postajo.

Ej, France Brikov, liberalci znajo
napravljati postaje, kjer je kaka krč-
marska veja, ne pa železniških.

Pomni, kar niso zamogli poslanci
in županstvo dosegli, ti tudi liberalci na-
pravili ne bodo. Le pameten bodi.

Pravito, da je učitelj Križman te
dni odpeljal na Gradišče nekega vin-
skoga kupca s Češkega, dasi je v Dorn-
bergu še precej vina na prodaj.

Ako je to res, potem moramo reči,
da izvrstno skrbi ta oberkmet za svoje
dornberške rojake-kmete. In potem bo še
ljudi slepil, naj ga volijo v starešinstvo?

Ljudstvo spreglej in spoznaj, kje
imaš svoje nasprotnike in škodljivce.

Po Dornbergu je kolovratil te dni
neki človek, menda iz Proseka, ki se je
predstavljal za agenta „Vzajemne zava-
rovalnice v Ljubljani“, po krčmah je pa
naše Orle sramotil, čez nje zabavljal in
jih zmirjal s čuki. „Vzajemno zava-
rovalna banka“ prestriži temu „čuku“ pe-
roti, da ne bo več pod twojo firmo
čukal.

Iz Dornberga. Neki dornberški
liberalni pisanek, ki je že skoraj vse
svoje premoženje zapravil, ima zdaj
zoper svoje volilne nasprotnike tako
ostudne in nesramne besede, da se
temu čudijo pošteni liberalci sami. Naj-
brž sodi ta umazanec druge po svojem
braču, toraj se temu ni nič čuditi. Pre-
govor pravi: „Kar v srcu vre, to tudi
rado iz ust gre.“

Grozovit smrad mora biti v sprin-
denem srcu tega pohujšljivca, da mu
taka gnojnica iz ust vre.

Pomilujemo vboge ljudi, ki piyejo
to gnojico, hočemo reči, ki poslušajo
tega ostudneža.

Pohujšljivcu plačilo ne izostane;
pride gotovo, še preden si on misli.

Smrtna kosa. — Včeraj pod noč
je v Gor. Vrtojbi umrl po dolgi bolezni
nagle smrti mladenič Josip Batistič.
Pokojnik je še le 25 let star in
je sin v obče spoštovan in ugledne
družine Batističeve. — Žalujoči dru-
žini izrekamo na bridi izgubi dobrega
sina in brata naše izkreno sožalje! Bla-
gemu pokojniku pa svetila večna luč!

Iz Mirna je umrla dne 4. t. m.
vzgledna soproga in mati Marija Fer-
folja roj. Batistič, v starosti 42 let, za-
pustivši soproga in 6 otrok. Blagi po-
kognici svetila večna luč. Preostalim
zlasti žalostnemu soprogu naše sožalje!

g **Št. Florjanu** vladajo pri žu-
panstvu res čudne razmere. Minulo je
že pet let, kar sedi tam na županskem
stolu ne preveč priljubljeni sedanji go-
spod župan. Volitve starešinstva so že
končane in zmagali so pri njih naši
pristaši, vendar pa še hočejo nekateri z
neuteviljenimi rekurzi obdržati krmilo
občine v svojih rokah.

Kakor se širi glas, je pristojna
oblast zavrnila vse vložene rekurze in
je glavarstvo izdalо županstvu nalog,
naj ukrene potrebno za volitev župana.
Če je to res, bi bilo potrebno, da merodajni
faktorji skrbe, da se ta nalog
tudi izvrši in se ne prepusti, da bi do-
tični odlok plesnil v aktih županskega
arhiva.

Naloga županstva je, da obvesti o
tem uradno starešinske staroste.

g **Vabilo** na veselico, ki jo priredi
„Katoliško bralno društvo“ v Št. Ferjanu
dne 11. septembra ob 4½ v prostorih
g. Fr. Terpina. Vspored: „Turški križ“,
igra v štirih dejanjih. Spisal dr. Krek.
Dejanje se vrši ob turških časih na
Goriškem in Kranjskem. Pri igri zapoje
pevski zbor: Bratom Orlom (moški
zbor) in Sirota (moški zbor z alt solo).
Po veselici Šaljiva pošta in druge za-
bave. Vstopnina: 50 v, otroci do 15 let
20 v, sedeži: I. vrste 1·20 K, II. vrste
80 v. V slučaju slabega vremena se
veselica odnese na prihodnjo nedeljo. K
obilni udeležbi vabi odbor.

g **Vabilo** na veselico ki jo priredi
„Slov. kat. izobr. društvo“ v Oseku v
nedeljo dne 11. septembra na dvorišču
g. župana Fr. Rožiča v Oseku Št. 13.
Vspored: 1. V. Vodopivec: „Bratom
Orlom“ mešan zbor. 2. Nagovor. 3. A.
Foester: „Ljubezen do domovine.“ 4. S.
Gregorčič: „Blagovestnikom.“ — dekla-
macija. 5. P. H. Sattner: „Nazaj v pla-
ninski raj.“ 6. Dr. Krek: „Tri sestre“,
igrokaz v treh dejanjih. 7. Narodna pe-
sem: „Večernica.“ — Po končanem
vsporedu prosta zabava s srečolovom,
Šaljivimi deklamacijami, Šaljivo pošto
in petjem. Začetek ob 4h pop. Vstopnina:
Sedeži 1 K, — stojiča 40 vin.

K obilni udeležbi vabi odbor.

g **Lokve,** 1. sept. 1910. — To je
dan, ki ga je naredil Gospod! Tako smo
rekli Lokvarji, ko je došel k nam pre-
vzvišeni Nadpastir, naš knez in nadškof.
Vreme je sicer dne 31. avgusta kazalo
slabo, a proti večeru se je zjasnilo —
in jasno in glasno smo sprejeli ljub-
ljenega vladika. Deklica — Milka Wink-
ler — ga je pozdravila v imenu naših
birmancev tako-le:

Pozdravljeni, vladika mili,
da ste i h nam se potrudili,
da vemi ke učili bi
in birmo nam delili bi: —
da trdn v veri in Cerkvi vdani
živimo vsi kot kristijani. —

Ta

bolj prijazna, in petje iz čistih dekliških grl — pa tudi fantov — zmerom prijetniše ...

Prevzvišenemu pa kličemo v slovo z besedami na slavoloku:

Angelj Gospodov z Vami povsod,
da v Nebō naš vodnite rod —
Z Bogom!

g Na poti od Solkana do Sv. Gore
se je izgubila popotna torbica, v kateri se je nahajala mašna knjižica, revolver itd. Kdor bi jo bil našel, naj jo blagovoli oddati pri gospodu Ivanu Černe, gostičnici na Sv. Gori proti primerni odškodnini.

g Gor. Vrtojba. — Pretečeno nedeljo je priredil naš socialistični mladinski odsek svojo prvo veselico. Namenjen je bil seveda tudi dvadnevni ples, ki pa je moral v veliko žalost naših rdečkarjev izostati. Nu, pomagali so si pa ti naši novodobni kulturnosci na drug način; povabili so namreč slavnoznanega „Balča“, da jim je škrial s svojo harmoniko pozno v noč. Lepa družba! — Na pomoč k tej prireditvi so prihiteli sodruzi iz Gorice, Pevme in Podgore. Kaj „fletno“ jih je bilo videti, ko so z rudečo zastavo in godbo na čelu korakali iz Gor. Vrtojbe v Dolenjo. Sprevod je bil majhen, a še tu je bila večina tujcev. Pri vsaki krčmi se je vrsta malo skrajšala. Ko so si v krčmi g. Faganela „privezali nekoliko duše“, so se vrnili na veselični prostor v Gor. Vrtojbo. Dospevši k cilju, so se sodruzi ustavili in nekateri niso hoteli vstopiti. Vzrok temu je bil, da je viselo na veseličnem prostoru med rdečimi tudi par slovenskih narodnih zastav. Lepa socialna internacionala! Bilo je namreč med tujimi rdečkarji tudi par Lahov. Vsled tega so se sprli in rezultat tega je bil, da je večina tujcev odšla. Jako značilno za socialiste! Udeležba je bila tako pičla.

Pri nedeljski „slavnosti“ so se naši rdečkarji pokazali, kaki so. Predsednik se je v svojem pozdravnem govoru izrazil, da njih glavni namen je, iztrgati poslednjega mladeniča iz „klerikalnih“ — krempljev! S tem je hotel reči, da obstaja njih glavno delo v tem, da tržejo in rujejo iz src naše mladine vse, kar je svetega: Boga, vero, nedolžnost kakor tudi četrt božjo zapoved, ki vleva ubogati in spoštovati stariše. — Za vse to pa imajo mnogo sredstev, ki ugajajo čutnosti mladine. Ples, pijančevanje, zapravljanje in sploh zavajanje v nemoralno življenje je za mladino jako privlačno sredstvo. Vprašamo pa, rdečkarji, ali se s temi „čednostmi“ skrbi za dobrobit našega delavstva. Plesi, lumpanje — celo ob delavnikih — in druge take „dobre“ lastnosti navajajo pač naše ljudstvo k gmotnemu in duševnemu propadu.

Laško petje, bolje rečeno rjojenje, po naši občini ob vsakih urah nam tudi nič kaj ne ugaja. Jako značilno je tudi to, kar dozajemo iz gotovih virov, da so jim šla celo naša „narodna“ društva na roko. „Slovenska Čitalnica“ je posodila harmonij za učenje petja, „Napredek“ iz Gor. Vrtojbe pa oder. Uboga nekdanja narodna Vrtojba! Kje je tvoje slovenstvo? Kje so tvoji nekdanji narodni delavci? Požrl jih je menda tok časa. Pač žalostne razmere!

In mi naj držimo roke križem?
Ne! Svojo skrb moramo posvetiti v

prvi vrsti mladini v oni dobi, ko zapusti šolo in je izročena na milost in nemilost javnosti. Ker pa je sedanje javno življenje pri nas vse drugačno nego bi moral biti, je treba, da si omislimo nekaj, kar bi našo mladino varovalo slabih tovaršij, jo utrjevalo v verskem prepričanju, ji podajalo prave izobrazbe in poštene zabave, ki jo bo odvračala od grešnih priložnosti in razbrzdanega življenja.

X.

Iz ajdovskega okraja.

a Vel. Žabje. Iz Vel. Žabje smo dobili dopis o tamošnji nedeljski vespeli K. S. I. D., v katerem je govora o divjaškem napadu s kamenjem od strani liberalcev. Dopis priobčimo v celoti prihodnjič, ker je za današnjo štev. prišel prepozno.

a Brje. Ker me nekateri sumničijo, da sem jaz pisal dopis „Z Brji“, priobčen v zadnji št. „Prim. Lista“, izjavjam, da dopisa nisem jaz pisal. (Resnica! Op. ur.) Z vsebino dopisa pa se polnoma strinjam.

Josip Kodrič št. 113.

Iz kanalskega okraja.

kl Kanal, 31. avgusta 1910. — Od 20.—28. avgusta se je obhajal v Kanalu sv. misjon. Prišli so Lazaristi iz Ljubljane, Nežmeh, Nastran ter Plantarič. Vdeležba je bila ogromna. Ljudstvo je bilo po lepih apostolskih govorih vse prevzeto. Sveti zakramente jih je prejelo nad 1600. Z malo izjemami so vse se vdeležili velikih milostij sv. misijona. Blizu 2000 vdeležencev je bilo. Ljudje so, kakor o Zveličarjevem času vse delo popustili, ter prihajali v cerkev. Bog plačaj dobrim misijonarjem, dobrim Kanalcem pa naj ostanejo dnevi zveličanja v trajnem spominu.

kl Z dežele. Ko je divjala okoli l. 1873 ona grda protiduhovska gonja, je dejal v Rihenberku r. pesnik nekako tako: Jaz sem le čakal, ali bodo tudi čez neduhovnike tako ... Ali tega ni prav dočakal, pač pa ponovitev liberalne gonje (l. 1899). In dejal je (1 leto pred smrtno): „Duhovniki so dandanes pravi mučeniki“. — Ko so opominjali drž. oblastnijo na § 303 itd. (zapade na vero, sakramente itd.) je bil odgovor — molk.

No sedaj, ko je jela pihati druga sapa od naših časnikov, pa jih znajo baje nekateri na pamet; in sklenili so nekdaj, da jih priporočijo drž. pravdniku!

A tako znate, gg! Ko je šlo proti vam neljubemu stanu, vas je mazalo v blodnoveličju; ko se je pa zdaj obrnila pečenka, in pravi že kmet: Rajši nič kot liberalnega učitelja, nočemo luterana! zdaj kličete: Mir, mir!

Je že prav — mir; ali biti mora pravi mir, oziroma skupno, vzajemno, vzporedno delovanje veroučitelja in svetnega, skupno delovanje kršč. vzgojevalcev proti modernemu paganizmu, ali brezbožnosti.

Ne bomo pa za slepljivi mir, da bodo liberalci nemoteno zastrupljivali ljudsko dušo. „Nisem prinesel miru, ampak meč!“

V prejšnjih časih, ko še učitelj ni zahteval, da mu bo duhovnik „čevlje pucal“, je pisal neki priden učitelj F.

B. (ki je še zdaj v dobrem spominu pri ljudeh) v „Domovini“ l. 1868 str. 100 tako-le:

„Naj vam bo priporočeno, dragi starši: drag je šolski čas; učenike spoštuje, šol ne zaničuje! lepih naukov — omike — je potreben vsak, naj jeubožec ali bogat.“

Prav! Ali bi ne bilo pa tudi potrebno, da bi se moglo spoštovati vsakega učitelja? Ali na ta — solkanski način ne bo šlo! Ali je to morda omika?

Dalje je pisal oni g. l. 1868. „Kaj pa sprideni otroci starišem koristijo?“ Kupe žalosti jim napravijo, da (starši) cb premoženje in zdravje pridejo, in gospokrat jih tudi prezgodaj pod zemljo spravijo.“

Vse dobro. Kaj pa, če pomagajo — četudi izven šole — morda moderni vzgojniki tudi k takemu posirovljenu mladine?

Kak odgovor bo za vas, vejo visokodomišljate glave?! Itd.

Kaj pa vi k temu svetna gosposka? In ali bo ljudstvo to trpelo še dalje?! Nasproti po postavni poti!

kl Tatvine se množe po nekih krajih po Kanalskem. Pravijo, da so baje zlikovci, ki hodijo okrog. Pokradli so v dveh hišah v Avčah, vломili pa brez posebne škode — v cerkev nad Avčami, pokradli na Sukavcu in na Logu. Treba bo večje pozornosti od strani orožnikov, pa tudi od gospodarjev, katerih neki zeti hiš niso zaklepali dozdaj. Pač bi morali enkrat iztrebiti to cigansko sodrgo, ki je tako nevarna.

Iz kobariškega okraja.

kb Sedlo pri Kobaridu. — Po dveletnem pričakovanju smo dobili zadnji dan avgusta novoimenovanega dušnega pastirja v osebi preč. g. Frančiška Andrejšeka iz Loga. Proti večeru imenovanega dne je prišel v spremstvu prečastitega g. iz Borjane. Pri slavoloku je bila duhovnija, na čelu g. župan in g. učitelj s šolsko mladino. Po pozdravu smo šli v cerkev, kjer je novi dušni pastir obdržaval blagoslov.

Bog Ga blagoslov
Živi in ohrani!
To želijo
Vikarjani
Zvesto udani!

Presčna zahvala prečastitim oskrbnikoma, ki sta oskrbovala duhovnijo z verskimi nauki in to skozi dolgo dobo dveh let bodisi v ce in v šoli. Bog jima poplačaj!

O bč in arj

Iz cerkljanskega okraja
c Hranilnica in posojilnica
Čerknem reg. zadruga z neomej

zavezo, naznanja, da se bode v na poleg že obstoječih uradnih dne uradovalo tudi ob nedeljah od pol 10. ure dopoldan, izvez veče praznike

Odbor

km S Krasa. —

Povsod sem že hodil po Krasu še ne, zadost, da slišim, le Lojzeta imé!

In res sem se ga spomnil po liko časa zopet enkrat. In veste zain kako?

Tam po Iblani sem marširal, liste razne sem prebiral...

Pa kaj sem tudi hotel, radoved sem bil! Zlasti me je zanimal belognski ples. In zakaj? Slišal sem že tolj o takih finih plesih, čul tudi o ples po Krasu. Brž se zmislim: morda bil pa tudi kakšen Krašev zraven? glej ga šmenta! Z velikimi črkami svito se je ondi ime „velikega“ Krašev Lojzeta Štrekla. S kom je pa plesal S samimi knjeginjami! A... to je vzdada Kraševk ne mara in se za Kraševne briga več! Velik gospod pleše le velikimi damami! Majnih ne mar Bodl temu, kakor hoče, plesal je in psal kako?

Učil se je na Krasu, pa tudi on marsikaj naučil Kras!

Slava Kraševcem in zastopniku hovemu na belognskem plesu, Lojzetu! Ta kaj sem že zvedel v Ljubljani Te dni priomala sta dva srbska časnika v Ljubljano. Čemu? Prvič, s ankcijonata župana Hriban drugič, da se informirata pri njeni kako da se pride najkrajšim potom tisti sloveči Kras, da se poklonita v plesalcu, težavnemu poslancu Štrekli ter ga v imenu dvornih plesalk pris nadaljne blagonaklonjenosti...

Tužnega srca naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni sin, brat in svak g.

JOSIP BATISTIČ,

prevoden s sv. zakramenti po kratki in mučni bolezni v cvetu svojega življenja, star 25 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega nam pokojnika bode dne 8. t. m. ob 4. uri pop. iz hiše žalosti na domače pokopališče.

GOR. VRTOJBA, dne 6. kmovca 1910.

Žaljuči ostali.

V manufakturji trgovini TEOD. HRIBAR prej „Krojaška zadruga“
se vdobi najboljše platno in bombaževino za perilo.

Drobfinice.

Upor bosanskih kmetov. — Večina pravoslavnih kmetov v okolici Bušanske Gradiške je enodušno izjavila, da ne dado tretjine in obenem rekli zastopnikom agov, naj nikar ne hodijo v ta namen k njim. Stvar se je takoj izjavila pristojni oblasti, ki je odposlala 200 orožnikov v „uporne“ kraje. Tudi vojaški oddelki so dobili ukaz, naj bodo pripravljeni. Uvedena je stroga preiskava, da dožene inspiratorje tega novega gibanja.

Rokavice iz podganje kože. — Dosedaj se je ubijalo podgane zato, ker se jih je smatralo kakor raznašalke raznih bolezni, ne da bi se zamogel človek z njimi kako okoristiti. Sedaj so pa pričeli loviti to nesimpatično žival radi ne — kože. Ker je začelo v industriji usnja primanjkovati primernega materiala, so prišli na misel, da bi se dalo iz podganje kože prirejati fino usnje. In res za vezanje knjig, za fabrikacijo rokavic, notesov in novčar daja podgana material prve vrste. Posebno na Angleškem zelo iščejo to novo vrsto safina. Lov na podgane je postal posel, ki mnogo nosi in uničevalna vojna proti podganji nadlegi je zapričela. Nek londonski list pravi, da se zamore vsak dan čitali v londonskih novinah oglase, v katerih se išče kmalu 100, kmalu 1000 in cele 10.000 podganjih kož. Dohodki, ki so jih letos dobili lovci na podgone cenijo nad en milijon krov. Kmalu utegne priti trenotek, ko ne bo mogla Anglija dajati dovolj teh kož. Nu, ko pride ta divjačina na Angleškem, se bodo Angleži lahko zatekli na kontinent, kjer je izlasti po mestih mnogo te zalege.

Kaj je prava pedagogika? — Kaj pravi znameniti nemški pisatelj Gutzkow o pedagogiki? „Prava pedagogika in zmožnost druge vzgojevati je dar prirode, ki kakor tajna moč izvira iz učiteljevega značaja. Najslabši pedagogi so učitelji hude in nagle jeze ter grde surovosti. Taki pa so navadno pijanci, ponocnjaki in kvartopirci, ki najlepši čas po gostilnah in kavarnah potratijo in tako mladini slabe vzglede dajejo.“

Nemški kmetje napadli nemške žastnike. Predminolo nedeljo je v Aistersheimu pri Solnogradu neki praporščak 59. pešpolka dal po proglašenju povelja izvesti z nekim oddelkom par vaj. Vojaki so vežbali na njivi, ki je bila last krčmarja, pri katerem stanujejo vojaki. V istem času pa je oral neki kmet na tem zemljišču. Hotel je s plugom prodreti vojaški oddelek ter kričal „Prostor!“ Tudi lastnik, gore omenjeni krčmar, je pritekel ter zahteval, naj vojaki zapustijo njegovo zemljišče. Zaradi tega je bila stotnja zvečer alarmirana, da premeni stanovanje. Nakrat pa so bile luči ugašnjene in gosto kamenje je začelo padati od strani kmetov na žastnike. Uvedla se je sodnjska preiskava. Kak hrup bi pa nastal, če bi se kaj takega zgodilo v kaki slovenski vasi?! Vlada bi gotovo iztuhtala novo veleizdajniško afero in bi zaradi takega moral trpeti ves narod. Tam se bo pa prijelo samo tistih par krvcev. Nemšto pa pustijo pri miru.

Gospodarske vesti.

Predavanje o trgovti, določitvi množine sladkorja in kisline v moštu. V državnih trdnih nasadih v Tržiču se bo 15. t. m. ob 9. uri zjutraj predavalno o trgovti, razlagalo in praktično pokazovalo določitev množine sladkorja in kisline v moštu. Pri tej priliki se bo razdelilo med udeležence več moštih tehnic.

Vinogradniki se pozivajo, da se mnogobrojno udeleže tega predavanja.

All je vino pristno? — Daspoznaš to, vlij pol kozarca vina na globok

krožnik. Na sredo pa postavi kaka 2 cm veliko svečico, ki jo prižgi. Potem vzemi prazen, suh kozarec in ga tesno povzni na gorečo svečico. Ako je vino pristno, steče takoj vse pod kozarec; če pa je vino ponarejeno, ostane na krožniku. Ako steče samo nekaj vina pod kozarec, je to znak, da je pristnemu vinu primešanega nekaj ponarenjenega. — Na drug način preizkusit vino, če ga zavreš in vrlega prižgeš v loncu. Ako gori, mu je primešan špirit.

Vun z garami (lojtrami) iz govejih hlevov! Da so gare govedi v kvar, to ve danes že vsak umni živinorejec; zato v hlevih ni videti več takšnih gar. Kadar goved je iz gar, se hrbel udira ali krivi navzdol, in to postane sčasoma stalna lastnost hrbitišča, kar je zelo naravno. Živinče vdrtiga hrbita pa ni za pleme in je vsled tega manj vrečno. Goved naj je iz jasli, ki so nad tlemi 40–50 cm; da pa krme ne bo trosila, naj se ji polaga v malih porcijsah.

Književnost.

Ravnokar je izšla v založništvu v Ljubljani naša „Družinska praktika za leto 1911“, z zelo raznovrstno zanimivo vsebino ter mnogimi, letos posebno izbranimi slikami. Dobiva se od sedaj nadalje v vseh trgovinah. Cenah 24 vin. izvod, po pošti 10 vin. več. Kdor bi je ne mogel dobiti pri domačem trgovcu, naj si jo naroči v Ljubljani pri „Katoliški bukvarni“ ali pa v prodajalni „Katoliškega tiskovnega društva“. Zahtevajte povšod le našo „Družinsko praktiko“ s podobo sv. Družine. Razprodajalci dobe znaten popust.

Loterijske številke.

3. septembra,

Dunaj	4	61	28	77	52
Gradec	26	86	83	80	46

10 kron na dan zasluži vsakdo na prav lahek način. Pošljite na dopisnici svoj naslov na firmo: **Jakob König, Dunaj VII.3** - Poštni urad 63.

Peter Cotič, čevljarski mojster, Gorica,

Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z deželi se po pošti razposiljajo. Cene zmerne. Edino zastopstvo najboljšega čistila za črevlje in usnje.

Kdor želi dobro jesti,

privošči naj si večkrat izborne Pekete, ki naj bodo napravljene po receptui knjige Prve kranjske tovarne testenin v Il. Bistrici. Požanje se vsakomur zastonju in posnine prost.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA
Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter		
Jedilno fino K 1:04	Marsiglia	K 1:28
istroško " 1:12	Bombay	1:20
Corfu " 1:20	Bari	1:40
Puglie " 1:20	Lucca	1:60
Jesih vinski	najfinjejše	2:-
	Milo in luči.	

Priporočam če duhovščini in cerkevni oskrbištvom.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10. Telefon 176.

**Učenca sprejme
VENCCELJ SEIBT,**
dimnikar
v Oberwölz-u na Gornjem Štajerskem.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredi Raštela hiš. štv. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nörberškega in drobnega blagater tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za plesarne, kadilice in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in črevljjarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjižice

Hišna obnova za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Restavracija

„TRI KRONE“

GORICA — Gosposka ulica

ima vedno sveža jedila, toči pilzenško in steinfeldsko pivo, izborna domača vina in teran. — Cene zmerne.

Ferdinand Baumgarten,
restavrater.

odlikovana mizarska delavnica s strojnim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva

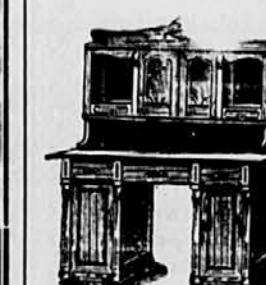
iz lastne delavnice.

Izdeluje cerkvena dela,

spovednice, klopi, okvirje,

klečalnice itd.

Vsakovrstna dela za stavbe.

Svarilo!

Schicht-o milo je pravo

samo z imenom

Schicht

in z znamko „Jelen“.

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!

Staroznana narodna trvdka:

Anton Iv. Pečenko

zaloga vina, piva, kisa in žganja.

GORICA, ulica Jos. Verdi 26, —

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s plzenskim pivom »PRAZDROJ« iz sloveške »Meščanske pivovarne« v sodičkih po $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{8}$ hl in v steklenicah po $\frac{1}{2}$ l; z domaćim pristnim tropinovcem 1. vrste lastnega pridelka, ter belim in črnim viškim kisom.

Sodički piva po $\frac{1}{4}$ hl t. j. 12 $\frac{1}{2}$ l so posebno pripravljeni za kak veseli domaći dogodek, kakor: poroka, govorjanje, krst i. t. d., ker se lahko postavita in mizo in nastavi.

Naročeno dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrsko države franko goriška postaja. — Cene zmerne.

Prya slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica štev. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonjalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom. — Cene zmerne.

Pošilja se po železnici in pošti.

Podpisani priporočam veleč. duhovščini in p. n. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo izvrstno

krojaško delavnico.

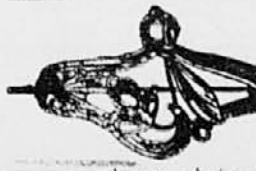
Izvršujem točno in pošteno po najnovnejših vzorcih.

Josip Smet,

krojač

nasproti „Šolskega Doma“, (Križna ulica.)

JAKOB ŠULIGOJ
— urar c. kr. državne zeležnice —
v GORICI, Gosposka ulica št. 25.

priporoča zlatnino in srebrnino vseh vrst. Prstane, poročne rinka, verižice in vse druge zlate predmete.

Za birmance

priporoča raznovrstnih birmanskih daril po najnižjih cenah.

Blago prve vrste in z jamstvom!
Pristnost zlata in srebra zajamčena.

Lekarna
Cristofolotti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna m o č teh kapljic je neprekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. Okrepę želodec, storé, da izgine v kratkem času omotica in šivotna lénost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje jé.

Cena steklenica 60 vin.

Restavrant
„Central“

Tekališče Jos. Verdi št. 31.

Podpisani toplo priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno častiti duhovščir svojo dobro urejeno gostilno. Imam izborni pivo Puntigam, dobra domaća vina: Kraški teran in brisko vino. Postrežba točna in kuhinja izvrstna. Gostilna ima tudi kegljišče in tri sobe za prenočišče.

Udani

Ivan Lipitsch, gostilničar.

Delavnica cerkevnih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,
Magistratna ulica štev. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerk enega orodja in cerkevnih posod, svečnikov itd., vsakevrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Največjo zalogu pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarško in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izbér raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram labko vsakemu, ker prodajan blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTON BREŠČAK.

Za dijake, ki se bodo kmalu povrnili

v goriške zavode sem

istotako tudi vsem letnim izdelkom, kakor Panama, kambrik, batist, cefir, itd., ker se kmalu skonča sezija

Moderno v novih barvah in proizvodih že prihaja imsko blago.

FRANC RAVNIKAR,

cene izdatno znižal.

edini slov. trgovec z manufakturnim blagom
v RAŠTELJU štev. 16, GORICA.

Goriška zveza

gos odarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričenši s 1. januarjem 1909 hrailne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- na vknjižbo po $5\frac{1}{4}\%$ (pet in en četrt od sto);
- menico oziroma poroštrovo po 6% . (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Za Birmance!

PETER COTIČ,
črevljarski izvedenec
v Gorici Raštelj št. 32.

Naznanja slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da ima v zalogi vsake vrste črevljev za odrasle in otroke. — Posebno se priporoča birmanskim botrom in starim birmancem. Sprejema tudi naročila po meri po zahtevi odjemalcev.

Postrežba točna
— in poštena. —

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavjo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svincene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vino rejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno korno nagrade izplačava vsakemu, kdo dokaza s potrdili najine nove amerikanske blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!